

Dosarul nr. 3ra-921/22
2-20007969-01-3ra-12092022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. G. Mîra, A. Bostan, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

19 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a lui Postolachi Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea la stabilirea pensiei în condiții avantajoase,

împotriva deciziei din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 25 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care a fost admisă acțiunea,

constată:

La 20 ianuarie 2020, Postolachi Ion a depus cerere de chemare în judecată, ulterior concretizată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea la stabilirea pensiei în condiții avantajoase.

În susținerea acțiunii a indicat că a activat în cadrul Direcției Specializate Reparații-Construcții nr. 7 a trustului de construcții generale „Moldvinstroi” de la 1 iunie 1976 până la 30 decembrie 1997.

A explicat că Direcția Specializată Reparații-Construcții nr. 7 a trustului de construcții generale „Moldvinstroi” a fost ulterior reorganizată în Direcția Republicană Experimentală pentru lucrări anticorozive „Anticor” a trustului „Moldspeŋnaladka” și apoi în SA „Anticor”.

Astfel, a comunicat că a fost angajat în calitate de sablor-lucrător, curățitor metale, piese turnate și articole la prelucrarea manuală în interiorul încăperilor și în

măști antigaz, iar lucrul se efectua în interiorul cisternelor vinicole permanent în măști, fapt confirmat prin adeverința eliberată de către administrația SA „Anticor”.

În contextul dat a opinat că condițiile de lucru se încadrează în prevederile Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 822 din 15 decembrie 1992, cu privire la aprobarea Listei nr. 1 a unităților de producție, lucrărilor, profesiilor, funcțiilor și indicilor, în temeiul cărora se acordă dreptul la pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase.

Astfel, la data de 11 noiembrie 2019 a solicitat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ungheni stabilirea pensiei în condiții avantajoase.

Prin răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ungheni nr. X-01-09-2475 din 13 noiembrie 2019, cererea a fost respinsă.

A relatat că nefiind de acord cu decizia pe 2 decembrie 2019, s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ungheni din 13 noiembrie 2019, care a fost respinsă la data de 26 decembrie 2019.

Este de părere că răspunsul Casei Naționale de Asigurare Socială este unul neîntemeiat și nefondat, fiind pasibil de a fi anulat cu obligarea emiterii unui act administrativ favorabil.

În susținerea opiniei enunțate a invocat prevederile art. 41 alin. (3) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998, care prevede că începând cu 1 ianuarie 1999, se stabilește vârsta de pensionare a persoanelor ocupate la lucrări foarte nocive și foarte grele (prevăzute de Lista nr. 1 a unităților de producție, lucrărilor, profesiilor, funcțiilor și indicilor ce acordă dreptul la pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 822 din 15 decembrie 1992) de 50 de ani și 9 luni pentru bărbați și de 49 de ani pentru femei.

A remarcat că Conform pct. 15 din Hotărârea Guvernului nr. 417 din 3 mai 2000, despre aprobarea Regulamentului cu privire la modul de calculare și confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei, stagiul special realizat la lucrări foarte nocive și foarte grele, necesar obținerii dreptului la pensie pentru limită de vârstă persoanelor specificate la art. 41 alin. (3) Legea nr. 156 privind pensiile de asigurări sociale de stat, se stabilește 10 ani – pentru bărbați și 7 ani 6 luni – pentru femei. Conform punctului 16 din aceeași hotărâre, stagiul special se ia în considerație la determinarea dreptului la pensie cu condiția că persoanele au fost antrenate în lucrările respective, ziua de muncă completă.

A accentuat că poziția 12100000-1753 din Lista nr. 1 a unităților de producție, lucrărilor, profesiilor, funcțiilor și indicilor la lucrări în subteran la lucrări cu condiții de muncă foarte nocive și foarte grele, în temeiul cărora se acordă dreptul la pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase, probată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 822 din 15 decembrie 1992, sunt enumerate categoriile de muncitori care lucrează în scafandru sau măști antigaz la curățătoria interiorului rezervoarelor, recipientelor, cisternelor, compartimentelor navale și în interiorul camerei de curățare cu alică.

Totodată, a indicat că prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 822 din 15 decembrie 1992, a fost aprobată Lista nr. 1 a unităților de producție, lucrărilor,

profesiilor, funcțiilor și indicilor, în temeiul cărora se acordă dreptul la pensie pentru limita de vârstă în condiții avantajoase. La poziția 1110100a-19568 din Lista nr. 1 a unităților de producție, lucrărilor, profesiilor, funcțiilor și indicilor la lucrări în subteran la lucrări cu condiții de muncă foarte nocive și foarte grele, în temeiul cărora se acordă dreptul la pensie pentru limită de vârstă în condiții avantajoase, este specialitatea pe care a avut-o în perioada sa de activitate.

A obiectat că unicul motiv din care a fost respinsă solicitarea sa, este faptul că SA „Anticor” nu a păstrat în arhivă documente ce pot confirma caracterul nocivității lucrărilor, ceea ce nu poate fi pus în vina reclamantului.

A opinat că pârâta prin respingerea cererii de stabilire a pensiei cu avantaje, îi încalcă dreptul la primirea pensiei potrivit contribuției personale, or dânsul a activat în condiții extrem de nocive pentru sănătatea sa.

Și-a întemeiat pretențiile în baza art. 211, 212, 224 alin. (1) lit. b) Cod administrativ.

A solicitat admiterea acțiunii, anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-2454 din 20 noiembrie 2019, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la stabilirea pensiei în condiții avantajoase prin reducerea vârstei de pensionare și achitarea diferenței de pensie începând cu 1 ianuarie 2011.

Prin hotărârea din 25 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea.

A fost anulată decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale (oficiul teritorial Ungheni) nr. x-01-09-2475 din 13 noiembrie 2019 privind refuzul în stabilirea pensiei în condiții avantajoase reclamantului Postolachi Ion și actul administrativ nr. P-2644/19 din 26 decembrie 2019 adoptat de Casa Națională de Asigurări Sociale în procedura prealabilă.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind stabilirea pensiei în condiții avantajoase reclamantului Postolachi Ion.

La 2 iulie 2021, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 25 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, iar la 3 decembrie 2021, a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 25 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

La 9 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, iar la 15 septembrie 2022, a fost prezentată motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate, cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

La 10 octombrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Postolachi Ion, reprezentat de avocatul Kovali Vladimir a depus referință la recursul formulat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat respingerea acestuia, ca fiind inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului, în raport cu actele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată inadmisibilitatea acestuia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2).

Conform art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 Cod administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu art. 110 CPC, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 111 alin. (1)-(4) CPC, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art. 113 CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 Cod administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96–114.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) Cod administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Astfel, din actele cauzei cert rezultă că dispozitivul deciziei contestate a fost pronunțat de Curtea de Apel Chișinău la 31 mai 2022, în ședință publică (f. d. 201).

Se mai constată că în dispozitivul deciziei din 31 mai 2022, Curtea de Apel Chișinău a indicat cu suficientă claritate căile, termenul și modul de atac al acesteia prevăzut de legislația în vigoare.

Totodată, se reține că prin extrasul din poșta electronică conținut la materialele cauzei se atestă îndubitabil că decizia motivată din 31 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost notificată Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 15 august 2022 la adresa electronică oficială-secretariat@cnas.gov.md (f. d. 213-verso), care a fost indicată de aceasta în cererile depuse și actele de comunicare prezentate instanțelor de judecată.

Așadar, având în vedere cele expuse mai sus, se înțelege că termenul de 30 de zile, prevăzut la art. 245 alin. (2) Cod administrativ, pentru prezentarea recursului motivat a început să curgă la data de 16 august 2022, ziua imediat următoare datei notificării deciziei motivate a instanței de apel și a expirat la data de 14 septembrie 2022.

În pofida celor enunțate supra, Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus motivarea recursului împotriva deciziei instanței de apel, în interiorul termenului de 30 de zile, prevăzut la art. 245 alin. (2) Cod administrativ, depunând-o la data de 15 septembrie 2022, fapt inacceptabil potrivit prevederilor legale.

Or, fiind cea interesată de soluționarea cauzei în ordine de recurs, Casa Națională de Asigurări Sociale trebuia să întreprindă toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță, după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea motivării recursului în conformitate cu art. 245 alin. (2) Cod administrativ.

În consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art. 246 alin. (2) lit. e) Cod administrativ de declarare a recursului inadmisibil.

Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 230, 245 alin. (2), 246 alin. (1) și (2) lit. e) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Aliona Miron